

Department of Croatian Language and Literature

General information		
Name of the course	Kognitivna lingvistika	
Course instructor	doc. dr. sc. Cecilija Jurčić Katunar	
Study programme	Diplomski sveučilišni studij Hrvatski jezik i književnost	
Status of the course	izborni kolegij	
Year of study	2022-2023	
Language	hrvatski	
ECTS credits and manner of instruction	ECTS credits	3
	Number of class hours (Lectures + Exercises + Seminars)	30+0+15

1. COURSE DESCRIPTION
1.1. Course objectives
Cilj je kolegija upoznati studente s osnovnim postavkama kognitivne lingvistike kao jedne od najznačajnijih suvremenih lingvističkih paradigmi kojom se cjelovito i zaokruženo opisuje i tumači funkcioniranje jezičnoga sustava na svim razinama. Temeljeći se na teoriji iskustvenoga realizma i ne oslanjajući se na neupitno postuliranu objektivnost stvarnosti, kognitivna lingvistika u proizvodnji i razumijevanju značenja osvještava važnost čovjekove percepcije (utemeljene na neupitno varljivim i nepouzdanim osjetilima), društveno-kulturnih i situacijsko-kontekstualnih čimbenika. Polazeći od prirodne govorne situacije kognitivna se lingvistika želi oblikovati kao vjerodostojna lingvistička teorija, žrtvujući pritom nužno ekonomiju i sklad prikaza kakvima su težile tradicionalne formalno-logičke lingvističke teorije. Na kolegiju ćemo nastojati predstaviti najutjecajnije lingvističke teorije, pristupe, orijentacije, smjerove okupljene okvirom kognitivne lingvistike, kao i srodne (nelingvističke) discipline koje se u zajedničkom cilju tumačenja jezične funkcije u ukupnosti ljudskoga znanja s kognitivnom lingvistikom interdisciplinarno prožimlju.
1.2. Course enrolment requirements and entry competences required for the course
-
1.3. Expected course learning outcomes
Nakon odslušanih predavanja i izvršenih obveza iz kolegija očekuje se da će studenti biti sposobni: - I1 tumačiti kontekst u kojemu se pojavljuju kognitivni pristupi jezičnom opisu - I2 objasniti specifičnosti kognitivnolingvističke paradigme u odnosu spram tradicionalnih, formalističkih lingvističkih teorija - I3 prezentirati glavna obilježja i predstavnike različitih kognitivnolingvističkih smjerova, pristupa, orijentacija obuhvaćenih sadržajem kolegija - I4 definirati osnovne pojmove kognitivnolingvističke teorije - I5 na temelju teorijskih stečenih na kolegiju kritički pristupiti samostalnom internetskom pretraživanju recentnih kognitivnolingvističkih istraživanja te rezultate prezentirati u vidu seminarskoga izlaganja.
1.4. Course content
Kontekst unutar kojeg se pojavljuje kognitivnolingvistička teorija (kratak pregled američkoga

jezikoslovlja). Funkcionalni vs. formalni pristupi jezičnome opisu. Odnos jezika i misli – pregled relativističkih, determinističkih i mentalističkih paradigmi/hipoteza. Objektivistička vs. subjektivistička paradigma u znanosti. Istinosno uvjetovana semantika (*Truth Conditional Semantics*). Biološki mjesto logičko-matematičkog okvira lingvističke teorije. Jezik kao integralni dio znanja (I1, I4)

Interdisciplinarna prožimanja (psihologija, antropologija, informacijske znanosti, filozofija...). Kognitivna gramatika – jezična uporaba utkana u gramatički opis. Pregled kognitivnih mehanizama (sposobnosti i procesa) koji sudjeluju u konstruiranju značenja (*pažnja* – profiliranje, metonimija, razina detaljnosti dinamičnost; uspoređivanje (*prosuđivanje*) – kategorizacija, konceptualna metafora, uspostavljanje odnosa između lika i pozadine, odabir perspektive i ustrojavanje, shematiziranje). Pregled osnovnih pojmova u kognitivnolingvističkom tumačenju ustroja enciklopedijskoga znanja (*koncept, domena, kulturni model, scenarij*). (I2, I4)

Suvremene teorije konceptualne metafore u odnosu spram tradicionalne, klasične Lakoffove i Johnsonove. Metafora i metonimija – kontinuum konceptualnih struktura (I3, I4)

Fauconnierova i Turnerova teorija konceptualne integracije – objedinjavanje dinamičnoga i statičnoga pogleda na kognitivne mehanizme. Dijakronijska semantika. Kognitivni modeli semantičkih promjena. Izbor suvremenih psiholingvističkih i neurolingvističkih istraživanja o proizvodnji i obradi/razumijevanju metaforičnoga u odnosu na nemetaforično značenje. (I3)

Mentalni leksikon (modeli i mehanizmi prepoznavanja riječi). Pregled metodoloških modela i analitičko-interpretativnih metoda u prikupljanju i interpretaciji jezičnih podataka – diskurzivni i korpusni pristup. Uloga i odnos kvalitativnih i kvantitativnih modela jezičnih istraživanja. Kognitivnolingvističko pojmovlje na hrvatskome jeziku – pregled i kritički pristup (I2, I4).

1.5. Manner of instruction

- ✓ Lectures **predavanja**
- ✓ Individual assignments **samostalni zadaci**
- ✓ Mentorship **mentorski rad**
- ✓ Other: consultations **konzultacije**